

Pentti Kärhä
Toiminnasuunnittelija
Destia Oy

Tierakennusmestarit 100 vuotta

Rakennusmestareiden ammatillisesta järjestäytymisestä Tie- ja vesihallinnon piirissä tulee vuonna 2010 kuluneeksi kunnialliset 100 vuotta.

Tie- ja vesirakennuslaitoksen rakennusmestarit perustivat ensimmäisen yhteenliittymänsä, Suomen Rakennusmestariiliittoon kuuluneen Tie- ja vesirakennusosaston jo vuonna 1910. Tämä osasto ei ollut vielä varsinainen rekisteröity yhdistys, vaan se toimi ns. alaosastona Rakennusmestariiliitossa monien muiden paikallis- ja toimialaosastojen tapaan.

Suomalainen yhteiskunta oli tuohon aikaan varsin erilainen kuin se on nykyisin. Tie- ja vesirakennusosaston perustamisen aikaan rakennusmestareiden järjestelmällinen koulutus teollisuuskoulussa oli 25 vuotta vanhaa perua. Rakennusmestareiden tarve oli kuitenkin syntynyt jo tätä varhemmin. Itse asiassa koko 1800-luku oli sellaista aikaa, jolloin vähitellen lisääntyivät sellaiset tehtävät, joihin rakennusmestarit sitten sijoittuivat. Koskenperkaukset, vesiteiden ja kanavien rakentaminen vakiintui autonomian ajan alusta lähtien valtion pysyviksi toimintakohteeksi. Vuosisadan puolivälissä alettiin rakentaa rautateitä ja sen jälkeen myös yleisten teiden

Itse asiassa
koko 1800-luku
oli sellaista aikaa,
jolloin vähitellen
lisääntyivät
sellaiset tehtävät,
joihin
rakennusmestarit
sitten sijoittuivat.

Suomen Tie- ja vesirakennusten Ylihallituksen alaisten vakinaisten rakennusmestareiden alainen anomus toukokuun 7 päivästä 1910, koskeva palkankorotus- y.m. etujen parantamista. Sisään jätetty Keisarilliseen Suomen Senaattiin elokuun 6. päivänä 1910.

Suurivaltias, Armollisin Keisari ja Suuriruhtinas!

Pitäen nykyistä taloudellista asemaansa kohtuuttomana siihen työn laatuun ja työmäärään nähden, joka on Suomen Tie- ja vesirakennusten Ylihallituksen alaisten vakinaisten rakennusmestarien suoritettavana sekä työssä vallitseviin olosuhteisiin ja yleensä nykyisin vallitseviin elantokustannuksiin nähden kokonaan tyydyttämättömänä, rohkenevat allekirjoittaneet Tie- ja vesirakennusten Ylihallituksen alaiset vakinaiset rakennusmestarit syvimmissä alamaisuudessaan esittää Teidän Keisarilliselle Majesteetillemme seuraavaa...

rakentaminen vähitellen alkoi siirtyä valtion tehtäväksi.

Rakennusmestareilla keskeinen asema

Niin kauas taaksepäin historiassa kuin on olemassa tietoa rakennustoiminnan käytännöllisestä suorittamisesta, tiedetään rakennustyömailla esiintyneen rakennusmestareita. Rakennusmestareilla oli tärkeä asema työnjohdossa ja rakentamisen suunnittelussa.

Tie- ja vesirakennusmestarien järjestäytyminen lähti liikkeelle heiden taloudellisen asemansa parantamiseen tähtäävästä toiminnasta. Elokuussa 1910 kaikkiaan 27 ensimmäisen, toisen ja kolmannen vuosikurssin rakennusmestareiden allekirjoittama ”alamaisen anomus” jätettiin Keisarilliselle Suomen Senaatille. Anomus koski palkkaus- ja muita etuja. Puuhämiehenä anomuksen laatimisessa

ja perille toimittamisessa oli III vuosikurssin rakennusmestari **Jalmari Alajoki** Lapulta, josta tuli yhdistyksen ensimmäisen puheenjohtaja.

Tämä senaatille osoitettu anomus kiteyttää monipuolisuudessaan tie- ja vesirakennusmestareiden aseman ja olosuhteet sellaisina kuin he ne itse kokivat vuosisadan alkupuolella. Anomuksessa kiinnitettiin huomiota palkkaukseen, asunto- ja perheoloihin, työolosuhteisiin, matkustusoikeuksiin, yleissivistyksen tarpeeseen ja tilanteen vaatimiin parannuskeinoihin.

Yhdistys julkaisi vuonna 1967 ensi kertaa Keski-Suomen alaosaston avul-la Tierakennusmestari -lehden, josta päätettiin tehdä yhdistyksen pysyvä julkaisu. Aluksi tavoitteena oli julkaista kaksi numeroa vuodessa, mutta hyvin pian lehti ilmestyi säännöllisesti neljä kertaa vuodessa. Vuonna 2010 julkaistaan Tierakennusmestari-lehden 44. vuosikerta.